

Doniyor Kitobi — Yuz Yetmish Ikkinchi

Fotimaning soyasi: Katolik cherkovining bashoratli vahiy-lari ortidagi shaytoniy ta'sirni fosh etish

Jeff Pippenger

2024-04-02

Fotima bashorati, Katolik cherkovini u Masihga taqlid qilganida o'z tashkilotini unga topshirishga tayyorlash yo'lida, Shaytonning tayyorgarlik ishlari edi; chunki u "Shayton qudratining shoh asari — uning o'z irodasiga ko'ra yer yuzini boshqarish uchun o'zini taxtga o'tqazishga bo'lgan sa'y-harakatlarining yodgorligidir." Fotimaning katoliklikni yo'naltirishdagi rolini aniqlab beruvchi bashoratli guvohlikdan, Shaytonning mo'jizalar ko'rsatishga qodir ekaniga ishonishni istamaganliklari sababli foyda ko'rmaydiganlar, o'zlarini aldovga duchor bo'lish uchun tayyorlamoqdalar. Fotima bashorati katoliklik ichidagi ichki kurashga va katoliklikning ateizmga qarshi urushiga qaratilgan edi.

Katolitsizmning ateizm bilan urushi Doniyor 11-bobning qirqinchi oyatining mavzusidir. Ushbu kurashning tasviri qirqinchi oyatda, 1798-yilda boshlangan. U 1798-yilda janub shohi bo'lgan Napoleon papaning asir olinishi bilan bog'liq jangdan boshlangan va oyat ichidagi guvohlik so'ngra shimol shohi 1989-yilda janub shohini supurib tashlashi bilan yakunlanadi. Ana shu tarix oraliq'ida (1798-yildan 1989-yilgacha), 1917 va 1918-yillarda bu ikki qarama-qarshi tomonning har biri bashoratli ramziylik bilan belgilangan bo'lib, bu ramziylik oyatning umumiy mavzusini saqlagan holda, ularning har ikkala guvohligini bir-biriga bog'laydi. Fotima bashorati, shubhasiz, shaytoniy bashoratdir, biroq u Xudoning bashoratli Kalomining mavzusidir va shu sababli to'g'ri tushunilishi lozim bo'lgan tarixdir.

"Bu vaqtda jon uchun yagona xavfsizlik — har bir qadamda: Egamiz O'z xizmatkoriga nima demoqda? deb surishtirishdir. Egamizning kalomi to' abad barqarordir. Muqaddas Kitob bizning yo'l ko'rsatkich kitobimiz bo'lishi kerak, va biz insonlarning donoligiga murojaat qilish hamda foniyl bandalarning da'volarini ilohiy haqiqat sifatida qabul qilish o'rniga, bashoratning ishonchli kalomini tadqiq etishimiz lozim. Xudo so'zlagan, va Uning kalomi ishonchlidir, va biz e'tiqodimizni 'Egamiz shunday deydi' degan so'zga tayanib qurishimiz kerak. Xudo bizdan atrofimizda sodir bo'layotgan voqealarni o'rganishimizni va ular bilan Uning kalomidagi bashoratlarni taqqoslashimizni istaydi, toki biz oxirgi kunlarda yashayotganimizni anglaylik. Biz Muqaddas Kitoblarimizni istaymiz, va unda nima yozilganini bilishni istaymiz. Bashoratni tirishqoqlik bilan o'rganuvchi talaba haqiqatning ravshan vahiy-lari bilan mukofotlanadi, chunki Iso: 'Sening kaloming haqiqatdir', — degan." Signs of the Times, 1894-yil 1-oktabr.

Doniyorning o'n birinchi bobining o'n uchinchi oyatidan o'n beshinchi oyatigacha tasvirlangan uchinchi proksi urushida, vahiy-ni barpo etish uchun o'zini ulug'laydigan qudrat tanishtiriladi. Bu oyat miloddan avvalgi 200-yilda amalga oshdi; o'sha paytda "rimliklar Misrning yosh podshohi foydasiga aralashdilar" va "uni Antioh hamda Filipp o'ylab topgan halokatdan himoya qilish

kerak, deb qaror qildilar.” Oyat va miloddan avvalgi 200-yil tarixi shuni ko‘rsatadiki, Yakshanba qonunidan sal oldin, zaiflashgan Putinning o‘rnini bosuvchi shaxsni himoya qilish vajidan kelib chiqib, Amerika Qo‘shma Shtatlari va Birlashgan Millatlar Tashkiloti (Salavkiy va Makedoniyalik Filipp) Rossiya hududlarini egallab, ularni o‘zaro manfaatlari yo‘lida bo‘lib olishga qaror qilgan davrda, papalik Rim (Sur shahrining fohishasi) yer yuzining podshohlari bilan zino qilish uchun oldinga chiqqan boshlarkan, o‘z kuyini chala boshlaydi.

533-yil, va o‘shanda Yustinianing farmoni Vahiy kitobining o‘n uchinchi bobi, ikkinchi oyatida bashoratli tarzda tasvirlanganidek takrorlanadi; unda ajdarho (majusiy Rim) papalikka uch narsani berishi ko‘rsatilgan.

Men ko‘rgan mahluq qoplonga o‘xshar edi, uning oyoqlari ayiqning oyoqlaridek, og‘zi esa shernikidek edi; va ajdaho unga o‘z qudratini, o‘z taxtini va buyuk hokimiyatni berdi. Vahiy 13:2.

Butparast Rimning ajdahosi milodiy 330-yilda Konstantin o‘z poytaxtini Konstantinopolga ko‘chirganida, papalikka o‘zining “taxti”ni (Rim shahri) berdi. Kloviz 496-yildan boshlab o‘zining harbiy “qudrati”ni papalikka berdi, va 533-yilda Yustinian papalikka fuqaroviy “hokimiyat”ni topshirdi. Besh yil o‘tgach, butparast Rim Doniyor o‘n birinchi bobning o‘n oltinchi, o‘ttiz birinchi va qirq birinchi oyatlarida tasvirlanganidek, papalikni taxtga o‘tqazdi. Qo‘shma Shtatlar uchinchi vositachi urushda g‘alaba qozonganida, papalik Fotima bashoratining mavzusi bo‘lgan Rossiyaning kommunistik qudratini mag‘lub etgan bo‘ladi. Vositachi urushlar haqiqatning muhrini ko‘taradi, chunki uchala jang ham papalikka xizmat qiluvchi vositachi qo‘shin orqali amalga oshiriladi.

Papalikning birinchi va oxirgi proksi qo‘shini Qo‘shma Shtatlardir (murtad protestantizm). O‘rtadagi proksi qo‘shin — Ukrainadagi natsistlar bo‘lib, ular Ikkinchi jahon urushida Kommunistik Rossiyaga qarshi katolik proksi qo‘shini ham bo‘lgan. Uchta jahon urushi bor, va uchta proksi urush ham bor. Jahon urushlari hamda proksi urushlarning ikkinchi urushi natsizm edi. Ukrainadagi hozirgi urush — chegaradosh hudud urushi bo‘lib, u birinchi marta Rafiya jangida o‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlarni bajo keltirgan edi. Ukrainadagi urush hozir uchinchi voy ichidagi Islomning uch zarbasidan ikkinchisi davrida amalga oshirilmoqda, garchi Islom o‘sha muayyan urushda ishtirok etmayotgan bo‘lsa ham.

Birinchi zarba ma’naviy ulug‘vor yurtga 2001-yil 11-sentabrda berildi, uch zarbaning oxirgisi esa yakshanba qonuni paytida bo‘ladi va yana ma’naviy ulug‘vor yurtga qarshi qaratiladi. Uchinchi voyaning Islomiga oid uch zarbaning ikkinchisi tom ma’nodagi qadimgi ulug‘vor yurtga 2023-yil 7-oktabrda berildi. O‘sha urush Ptolemey Rafiya jangida g‘alaba qozongan ayni hududda sodir bo‘lmoqda. Iso oxirgi kunlarda urushlar va urushlar haqidagi mish-mishlar bo‘lishini aytgan edi.

Iso tilga olgan urushlar har bir vahiy ta’siri o‘z ijrosini topadigan tarixda sodir bo‘ladi, va bu haqiqatni qayd etgan aynan Hizqiyo edi. O‘sha tarix ichida Islomning uchinchi voyining kirib kelishi, vakil urushlarining ikkinchi va uchinchi jangi, Amerika fuqarolar urushining takrori, Amerika inqilobiy urushining takrori ifodalangan. Bu urushlar bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishi tarixi davomida amalga oshadi, va tez orada keladigan yakshanba qonuni paytida,

oxirgi, uchinchi jahon urushi boshlanar ekan hamda uchinchi voyga mansub Islom xalqlarni g'azablantirishini kuchaytirar ekan, Rabbiy O'z qo'shinini bir bayroq sifatida ko'taradi.

Sizlar urushlar va urush mish-mishlari haqida eshitasizlar; ehtiyot bo'linglar, vahimaga tushmanglar, chunki bularning hammasi yuz berishi kerak, ammo hali oxiri emas. Chunki xalq xalqqa qarshi, shohlik shohlikka qarshi bosh ko'taradi; turli joylarda ocharchiliklar, o'latlar va zilzilalar bo'ladi. Bularning hammasi qayg'u-alamlarning boshlanishidir. Matto 24:6–8.

Bir yuz qirq to'rt ming kishining muhrlanish davrida Xudoning xalqining ikki toifasi ularning ko'ra olish va eshita olish qobiliyatiga ko'ra belgilanadi.

Shuning uchun Men ularga masallar bilan gapiraman: chunki ular ko'rib turib ko'rmaydilar; eshitib turib eshitmaydilar, na anglaydilar. Va ularda Ishayo payg'ambarning ushbu bashorati bajo bo'ladi: "Eshitib eshitasizlar-u, ammo anglamaysizlar; ko'rib ko'rasizlar-u, ammo idrok etmaysizlar. Chunki bu xalqning yuragi qotib qolgan, quloqlari og'ir eshitadi, ko'zlarini esa yumib olganlar; toki biron vaqt ko'zlari bilan ko'rib, quloqlari bilan eshitib, yuraklari bilan anglab, tavba qilib Menga qaytmasinlar, va Men ularni sog'aytirmayin." Ammo sizlarning ko'zlaringiz baxtlidir, chunki ular ko'radi; quloqlaringiz ham, chunki ular eshitadi. Matto 13:13–16.

2001-yil 11-sentabrda boshlangan o'sha davr haqida Iso: "urushlar va urush mish-mishlari haqida eshitasizlar", dedi. Vahiy kitobida Yuhanno Masihning ovozi eshitadiganlarni ifodalaydi.

Rabbiyning kunida men Ruhda edim va orqamdan karnay sadosidek baland bir ovozni eshitdim. Vahiy 1:10.

U eshitgan "ovoz" "karnay singari" edi, karnay esa urushning ramzidir, va u ovozni o'zining ortidan eshitdi. Shundan so'ng u ovozni ko'rish uchun o'girildi.

Shunda men bilan gapirgan ovozni ko'rish uchun burildim. Burilganimda esa yettita oltin shamdonni ko'rdim; va yetti shamdonning o'rtasida oyoqlarigacha tushadigan kiyim kiygan, ko'kragi ustidan oltin kamar bilan belbog'langan Inson O'g'liga o'xshash Zotni ko'rdim. Uning boshi va sochlari jun kabi oppoq, qordek oq edi; ko'zlari esa olov alangasidek edi; oyoqlari pechda qizdirilgandek sayqal berilgan jezga o'xshar edi; ovozi esa ko'p suvlar shovqinidek edi. Uning o'ng qo'lida yettita yulduz bor edi; og'zidan esa o'tkir ikki tig'li qilich chiqardi; chehrasi esa butun qudrati bilan porlayotgan quyoshdek edi. Uni ko'rganimda, o'likdek bo'lib Uning oyoqlari ostiga yiqildim. U esa o'ng qo'lini mening ustimga qo'yib, menga dedi: Qo'rqma; Men birinchi va oxirgiman. Vahiy 1:12–17.

Yuhanno ovozni ko'rish uchun o'girilib qaraganida ko'rgan Masih haqidagi vahiy — Doniyor o'ninchi bobda ko'rgan o'sha vahiy, Ishayo oltinchi bobda ko'rgan o'sha vahiy va Pavlus yetti momaqaldiroqning tarixini ko'rganida ko'rgan o'sha vahiy edi.

"Kamtarlik qalb muqaddasligidan ajralmasdir. Jon Xudoga qanchalik yaqinlashsa, shunchalik to'liq ravishda u kamtar bo'ladi va bo'ysundiriladi. Ayub bo'ron ichidan Egamizning ovozi eshitganida, u shunday hayqirdi: 'Men o'zimdan jirkanaman, va tuproq hamda kul ichida tavba qilaman.' Ishayo Egamizning ulug'vorligini ko'rib, karublarning: 'Muqaddas, muqaddas,

muqaddasdir lashkarlar Egasi Rabbiy’, deb hayqirayotganini eshitganida, u shunday deb faryod qildi: ‘Holimga voy, chunki men halok bo‘ldim!’ Doniyor esa, muqaddas xabarchi tomonidan ziyorat qilinganda, shunday deydi: ‘Mening ko‘rkamligim ichimda buzilishka aylandi.’ Pavlus uchinchi Osmonga ko‘tarilib, inson aytishi joiz bo‘lmagan narsalarni eshitganidan keyin, o‘zi haqida ‘barcha azizlarning eng kichigidan ham kichik’ deb gapirdi. Isoning ko‘ksiga suyangana va Uning ulug‘vorligini ko‘rgan sevikli Yuhanno farishtalar oldiga go‘yo o‘likdek yiqildi. Najotkorimizga qanchalik yaqin va muttasil boqadigan bo‘lsak, o‘zimizda ma’qullashga loyiq narsani shunchalik kam ko‘ramiz.” Signs of the Times, 1887-yil 7-aprel.

Jabroil Doniyorga vahyni talqin qilganida, u o‘n birinchi bobdagi bashoratli voqealarni bayon qildi. O‘sha voqealar urushlarning tasviridir, va o‘sha urushlarning ifodalanishida “marah” tarzida ifodalangan ayol jinsiga mansub “mareh”ning sababchi vahyi Doniyorning Masih suratiga o‘zgartirilishiga sabab bo‘ldi. Masih: “Urushlar va urush xabarlar haqida eshitasizlar”, deganida, U Doniyor kitobining o‘n birinchi bobida bayon etilgan urushlarni nazarda tutmoqda. U yana shuni ham ko‘rsatadiki, tomoshabinni Uning suratiga o‘zgartiradigan vahyni ko‘rish uchun siz orqangizga burilishingiz kerak, chunki ovoz sizning orqangizdadir. Doniyorning o‘n birinchi bobida tasvirlangan urushlar o‘tgan tarixda sodir bo‘lgan urushlarning bayonlaridir. O‘tmishdagi o‘sha urushlar haqida eshitish orqali kishi hozir yuz berayotgan tarix haqida ta’lim oladi, ammo bu faqat kishida ko‘radigan ko‘zlar va eshitadigan quloqlar bo‘lsagina mumkin.

Hizqiyol vahiy endi cho‘zilmaydigan bir vaqt kelishini yozib qoldirganida, bu Hizqiyolning samoviy muqaddas maskan haqidagi vahiysi bilan bog‘liq edi; u yerda Hizqiyol, boshqa narsalar qatorida, Oqsoqol White insoniy voqealarning murakkab o‘zaro bog‘liqligi deb ta’riflaydigan “g‘ildiraklar ichidagi g‘ildiraklar”ni ko‘rgan edi.

Xovar daryosi bo‘ylarida Hizqiyol shimoldan kelayotgandek ko‘ringan bir bo‘ronni ko‘rdi: “katta bulut, o‘z ichida aylanuvchi olov, va uning atrofi yorug‘lik bilan qoplangan edi; uning o‘rtasidan esa go‘yo qahrabo rangidek bir jilva ko‘rinar edi.” Bir-birini kesib o‘tuvchi bir qancha g‘ildiraklar to‘rt tirik mavjudot tomonidan harakatlantiriladi edi. Bularning barchasidan balandda “taxtga o‘xshash bir narsa bor edi, ko‘rinishi safir toshiga o‘xshar edi; taxtga o‘xshash narsaning ustida esa yuqorida odamga o‘xshash bir zotning ko‘rinishi bor edi.” “Karublarda ularning qanotlari ostida inson qo‘lining shakli ko‘rinar edi.” Hizqiyol 1:4, 26; 10:8. G‘ildiraklarning tuzilishi shu qadar murakkab ediki, bir qarashda ular tartibsizlikda ko‘ringan bo‘lar edi; ammo ular mukammal hamohanglikda harakat qilardi edi. Karublarning qanotlari ostidagi qo‘l tomonidan quvvatlantirilgan va boshqarilgan samoviy mavjudotlar bu g‘ildiraklarni oldinga undardi edi; ularning yuqorisida, safir taxt ustida, Abadiy Zot bor edi; va taxtni o‘rab turgan kamalak ilohiy rahm-shafqatning timsoli edi.

“G‘ildirak singari murakkab tizimlar karublarning qanotlari ostidagi qo‘l boshqaruvi ostida bo‘lganidek, insoniy voqealarning murakkab kechishi ham ilohiy nazorat ostidadir. Xalqlarning nizolari va g‘alayonlari orasida ham, karublar uzra o‘tiruvchi Zot hanuz yer yuzidagi ishlarni boshqarib turadi.

“Birin-ketin o‘zlariga ajratilgan vaqt va makonni egallab, o‘zlari ma’nosini bilmagan haqiqatga beixtiyor guvohlik bergan xalqlar tarixi bizga so‘zlaydi. Bugun har bir xalqqa va har bir shaxsga Xudo O‘zining buyuk rejasida bir o‘rin belgilab qo‘ygan. Bugun insonlar ham, xalqlar ham xato qilmaydigan Zotning qo‘lidagi shoqul bilan o‘lchanmoqda. Hammasi o‘z tanlovi bilan o‘z taqdirini belgilamoqda, va Xudo O‘z maqsadlarini amalga oshirish uchun hammasi ustidan hukmronlik qilmoqda.”

“Buyuk MEN BORman O‘z Kalomida belgilab qo‘ygan tarix — bashoratli zanjirda halqa ustiga halqani bog‘lab, o‘tmishdagi abadlikdan kelajakdagi abadlikkacha — bugun asrlar silsilasida qayerda turganimizni va kelajak zamonda nimani kutish mumkinligini bizga bildiradi. Bashorat hozirgi vaqtgacha yuz berishi haqida oldindan aytgan hamma narsa tarix sahifalarida o‘z izini topgan, va hali kelishi lozim bo‘lgan barcha narsalar ham o‘z tartibi bilan bajo bo‘lishiga ishonch hosil qilishimiz mumkin.”

“Barcha yer yuzidagi hukmronliklarning yakuniy ag‘darilishi haqiqat kalomida ravshan bashorat qilingan. Isroilning oxirgi podshohi ustidan Xudodan hukm e‘lon qilingan paytda aytilgan bashoratda ushbu xabar berilgan.” Education, 178, 179.

Avvaliga qaraganda sarosimalik ichida ko‘rinadigan murakkab g‘ildiraklar — xalqlarning nizosi va g‘alayonida namoyon bo‘ladigan insoniy voqealarning murakkab kechishidir. Masih O‘z Kalomida belgilab bergan tarix bizga qayerda turganimizni bildiradi va shu orqali barcha yer yuzidagi hukmronliklarning yakuniy qulatilishini aniqlab beradi. Yuz qirq to‘rt mingning muhrlanish vaqti — har bir vahiy ta‘siri amalga oshadigan nuqtadir, va o‘sha tarix doirasida g‘ildiraklar Masih “dard-alamlarning boshlanishi” deb ta‘riflagan urushlar hamda urush xabarlarini ifodalaydi. Dard-alamlarning boshlanishi 2001-yil 11-sentabrda boshlandi, chunki aynan o‘sha paytda yuz qirq to‘rt mingning muhrlanish vaqti boshlandi, va muhrlovchi farishta jamoat va yurtda sodir etilayotgan jirkanch ishlar uchun fig‘on chekib, noliyotganlarning ustiga O‘z belgisini qo‘yadi.

Mamlakatdagi urushlar, bu urushlar nimani anglatishini ko‘rib va eshitib turadiganlar uchun qayg‘u keltiradi. Muhrlash tarixi barcha yer yuzidagi shohliklarning yakuniy ag‘darilishini ko‘rsatib beradi, va o‘sha shohliklarning ag‘darilishi o‘tmishdagi bashoratli tarixda kuzatib borilgan. Ishayo oltinchi bobda Yuhanno, Doniyor, Hizqiyol, Ayub va Pavlus ko‘rgan ayni vahiyini ko‘rganida, o‘sha davr uchun xabarni yetkazishni ixtiyor qildi, biroq u bu xabarni qancha vaqt davomida taqdim etishi kerakligini so‘radi?

Shuningdek, men Egamizning ovozi eshitdim; U dedi: Kimni yuboray? Biz uchun kim boradi? Shunda men dedim: Mana men, meni yubor. Va U dedi: Borib, bu xalqqa ayt: Albatta eshitasizlar, ammo anglamaysizlar; albatta ko‘rasizlar, ammo idrok etmaysizlar. Bu xalqning yuragini yog‘ bosgan qil, quloqlarini og‘irlashtir, ko‘zlarini yumdir; toki ular ko‘zlari bilan ko‘rmasinlar, quloqlari bilan eshitmasinlar, yuraklari bilan anglamasinlar, qaytmasinlar va shifo topmasinlar. Shunda men dedim: Yo Rabbii, qachongacha? Va U javob berdi: Shaharlarda endi yashovchi qolmay, uylar odamsiz bo‘lguncha, yurt butunlay vayron bo‘lguncha, Egamiz odamlarni uzoqqa olib ketguncha va yurt o‘rtasida buyuk tashlandiq holat bo‘lguncha. Ishayo 6:8–12.

Ishayoga berilgan javob shuki, u xabarni “yurt butunlay vayron bo‘lguncha” bayon etib borishi kerak edi. Muhrlash haqidagi xabar urush vaqtida beriladi, va bu urush, barcha payg‘ambarlar ko‘rgan “marah” vahiyining talqini sifatida aniq belgilab qo‘yilgan. Tashqi xabar ichki bir tajribani hosil qilish uchun mo‘ljallangan, biroq faqat “eshitadiganlar” uchungina.

Ikkinchi jahon urushidagi papalikning natsistlardan iborat vakil lashkarining bog‘liqligi satr ustiga satr tarzida ikkinchi vakillik urushidagi ikkinchi vakil lashkari bilan mos tushadi, va ikkinchi jahon urushining o‘zi ham ikkinchi vakillik urushi bilan mos tushadi. Hozir Ukrainada takrorlanayotgan Rofiya chegaraviy jangi bilan ikkinchi vakillik urushining bog‘liqligi geografik jihatdan 2023-yil 7-oktyabrda boshlangan uchinchi voy holatidagi Islomning ikkinchi zarbasi bilan bog‘langan bo‘lib, payg‘ambarlikdagi g‘ildiraklar ichidagi g‘ildiraklarni ifodalaydi.

1999 yilda John Cornwell tomonidan yozilgan bir kitob nashr etildi. O‘sha paytda John Cornwell Angliyadagi Kembrijdagi Jesus kollejida katta ilmiy xodim bo‘lib ishlardi hamda mukofotlarga sazovor bo‘lgan jurnalist va muallif edi. Kitob Ikkinchi jahon urushi davrida hukmronlik qilgan Rim papasining roliga bag‘ishlangan edi. Kitob bo‘ljak papaning bobosi bilan boshlanadi; u Pio Nono nomi bilan tanilgan Papa Piy IX ning o‘ng qo‘li edi. 1849 yilda respublikachi olomon Vatikan majmualariga hujum qildi va Papa Piy IX Rim shahridan qochib ketdi. U surgunga o‘zi bilan olib ketgan kishi Evgenio Pacellining bobosi edi. Evgenio Pacelli Papa Piy IX ning o‘ng qo‘lining nabirasi edi, va keyinchalik u Piy XII bo‘ldi; Evgenio Pacelli haqidagi kitob esa Gitlarning papasi, Piy XII ning maxfiy tarixi deb nomlangan edi.

Cornwell ushbu kitobda sobiq Kardinal Eugenio Pacelli bo‘lgan Papa Piy XII Ikkinchi jahon urushi davrida natsistlar tuzumi tomonidan yahudiylarning ta’qib etilishidan qay darajada xabardor bo‘lgani va bunga qanday munosabat bildirganini tadqiq etadi. U Piy XII ning Holokostni qoralashdagi ommaviy sukuti va harakatsizligi urush davridagi uning axloqsiz rahbarligini namoyon etganini ko‘rsatadi.

Cornwell Piy XII pontifikatining tarixiy kontekstini, jumladan uning diplomatik faoliyatidagi tajribasini va o‘sha davrning murakkab siyosiy dinamikasini taqdim etadi. U Vatikanning natsistlar Germaniyasi bilan muomala qilish borasidagi yondashuvini tahlil qiladi. Cornwell Piy XII Holokostga qarshi ochiq ovoz bilan chiqmaganini va quvg‘in qilingan yahudiylar foydasiga aralashmaganini qayd etadi, chunki u 1933 yilda Kardinal sifatida Gitler bilan katoliklarning Gitler faoliyatiga bo‘ysunishini va’da qilgan konkordat tuzilishiga sababchi bo‘lgan edi.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Ikkinchi jahon urushidan keyin ayrim natsist urush jinoyatchilari turli mamlakatlarga, jumladan Janubiy Amerikadagi bir qancha davlatlarga qochib ketish orqali adolatdan qutulishga muvaffaq bo‘ldilar. Ularning qochib ketish va Janubiy Amerikaga yetib borish uchun foydalangan asosiy usullari quyidagilarni o‘z ichiga olgan:

Ratlines: Ratlines katolik cherkovi va xayrixoh razvedka agentliklari kabi turli tashkilotlar tomonidan natsistlar hamda boshqa qochoqlarning Yevropadan qochib ketishiga yordam berish uchun tashkil etilgan maxfiy qochish yo‘llari edi. Bu yo‘llar ko‘pincha ularning Janubiy

Amerikani ham o'z ichiga olgan xavfsiz boshpanalarga o'tib borishini ta'minlash maqsadida soxta shaxslar, qalbakilashtirilgan hujjatlar va kontrabanda tarmoqlaridan foydalanishni o'z ichiga olardi.

Soxta hujjatlar: Ko'plab natsist qochoqlar o'zlarining haqiqiy shaxsini yashirish va qo'lga tushishdan qochish uchun soxta pasportlar, vizalar hamda boshqa safar hujjatlarini qo'lga kiritdilar. Ular Janubiy Amerikaga yetib borishdan oldin betaraf yoki xayrixoh mamlakatlar orqali safar qilish uchun ushbu hujjatlardan foydalandilar.

Hokimiyatlarning sherikligi: Ayrim hollarda, Janubiy Amerika mamlakatlaridagi xayrixoh mansabdorlar natsist qochqinlarning mavjudligiga ko'z yumdilar yoki ularning qo'lga olinmasligiga faol ravishda ko'maklashdilar. Ayrim hukumatlar, ayniqsa natsist mafkurasiga xayrixoh bo'lgan avtoritar tuzumlarga ega bo'lganlari, bu shaxslarga boshpana taqdim etdilar.

Huquqiy bo'shliqlar: Ayrim natsist urush jinoyatchilari Janubiy Amerika mamlakatlaridagi huquqiy bo'shliqlar yoki sust ekstraditsiya qonunlaridan foydalanib, Yevropaga ekstraditsiya qilinishdan qochdilar; u yerda ular o'z jinoyatlari uchun jinoiy javobgarlikka tortildilar.

Umuman olganda, yashirin qochish yo'llari, qalbakilashtirilgan hujjatlar, hokimiyat organlarining sherikligi va huquqiy bo'shliqlarning uyg'unligi natsist urush jinoyatchilariga Janubiy Amerikaga qochib ketish va Ikkinchi jahon urushi tugaganidan keyin ham ko'p yillar davomida adolatdan qochib yurish imkonini berdi. ChatGPT, 2024-yil mart.